

УДК 657.37:330.341.1:502.131.1(4-6ЄС)

DOI: 10.60022/3(5)-53S

Кругла Марина Миколаївна

кандидат економічних наук
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, Україна

Kruhla Maryna

Candidate of Economic Sciences
Associate Professor of the Department of Accounting and Consulting
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6268-7635

Лежненко Людмила Ігорівна

кандидат економічних наук
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, Україна

Lezhnenko Liudmyla

Candidate of Economic Sciences
Associate Professor of the Department of Accounting and Consulting
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0347-5875

Круглий Владислав Володимирович

аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, Україна

Kruhlyi Vladyslav

PhD student at the Department of Accounting and Consulting
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Ukraine
ORCID: 0000-0002-7001-135X

ДИРЕКТИВА CSRD ТА СТАНДАРТИ ESRS ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОЗОРОСТІ В МЕЖАХ EUROPEAN GREEN DEAL

Анотація. У статті здійснено комплексний теоретико-аналітичний розгляд Директиви CSRD (ЄС) 2022/2464 та європейських стандартів нефінансової звітності ESRS як ключових інструментів забезпечення корпоративної прозорості в межах реалізації стратегії European Green Deal. Досліджено історичні передумови переходу від Директиви NFRD до жорсткіших нормативних вимог CSRD. Розкрито сутність інноваційної парадигми подвійної суттєвості та структури виміру IROs (впливи, ризики, можливості), що вирівнюють фінансові та екологічні чинники діяльності підприємств. Деталізовано призначення 12 галузево-незалежних стандартів ESRS, вимоги до обов'язкового цифрового маркування даних у форматі Inline XBRL та переходу до зовнішнього аудиту нефінансових звітів за стандартом ISSA 5000. Проаналізовано стратегічні переваги впровадження нових правил для європейського ринку капіталу, а також виокремлено ключові деструктивні чинники: надмірний регуляторний тиск, загрози формального виконання («зеленого відмивання») та високу вартість розгортання систем ESG-обліку. Особливу увагу приділено перспективам і викликам імплементації положень CSRD/ESRS в Україні в контексті євроінтеграційних зобов'язань та завдань повоєнного «зеленого» відновлення економіки, що потребує подолання дефіциту ESG-кадрів і технічної модернізації систем обліку. Систематизовано структурні складові «Стратегії запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» в Україні та визначено інституційні механізми її практичної реалізації.

Ключові слова: Директива CSRD, стандарти ESRS, подвійна суттєвість, ESG-звітність, сталий розвиток, European Green Deal, нефінансова прозорість.

THE CSRD DIRECTIVE AND ESRS STANDARDS AS INSTRUMENTS FOR ENSURING TRANSPARENCY UNDER THE EUROPEAN GREEN DEAL

Abstract. *The article provides a comprehensive theoretical and analytical study of the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) (EU) 2022/2464 and the European Sustainability Reporting Standards (ESRS) as key instruments for corporate transparency within the implementation of the European Green Deal strategy. The research explores the historical prerequisites for the transition from the fragmented and descriptive Non-Financial Reporting Directive (NFRD) to the more rigorous, mandatory regulatory requirements of the CSRD. The authors reveal the essence of the innovative paradigm of double materiality, which forms the core of the new methodology. The paper details the structure of the IROs framework (impacts, risks, and opportunities) analyzed across significance and probability scales, as well as the architecture of the twelve sector-agnostic ESRS standards covering environmental (E1–E5), social (S1–S4), and governance (G1) aspects. Special attention is paid to the requirements for mandatory digital tagging of reported data using the Inline XBRL format and the transition from limited assurance to a stricter reasonable assurance of sustainability disclosures under the new International Standard on Assurance Engagements ISSA 5000. Based on global and domestic academic discussions, the article evaluates the long-term strategic opportunities for the European capital market and identifies key structural challenges faced by companies. These include excessive regulatory burden, non-financial data quality gaps, high deployment costs of ESG accounting systems, and the persistent risks of formal compliance, often referred to as greenwashing. Finally, the study highlights the prospects, deep methodological challenges, and practical significance of implementing the CSRD/ESRS provisions in Ukraine. In the context of European integration commitments and the post-war recovery based on green growth, adopting these standards is identified as a strategic foundation for Ukrainian enterprises, particularly in the agricultural sector, to secure direct access to international financial capital and seamlessly integrate into global value chains. To achieve this, the authors emphasize the critical need to overcome the shortage of skilled ESG auditors, modernize digital IT infrastructure for accounting, and establish technical cooperation with EFRAG to account for the wartime specificities of the national economy. The study systematizes the structural components of the “Strategy for the Introduction of Sustainability Reporting by Enterprises” in Ukraine and identifies the institutional mechanisms for its practical implementation.*

Keywords: *CSRD directive, ESRS standards, double materiality, ESG reporting, sustainable development, European Green Deal, non-financial transparency.*

Постановка проблеми. Сучасний світ переживає епоху безпрецедентної екологічної та соціальної трансформації, у межах якої традиційна фінансова звітність уже не здатна відобразити повну картину діяльності суб'єкта господарювання. Для об'єктивної оцінки діяльності бізнесу стейкхолдери вимагають детальних відомостей про вплив корпорацій на клімат, біорізноманіття, права людини, гідні умови праці та ділову етику.

Після ухвалення в 2019 р. European Green Deal, Європейський Союз зобов'язався до 2050 р. стати першим кліматично нейтральним континентом шляхом переходу до конкурентоспроможної та ресурсоефективної економіки [1; 2]. Реалізація таких амбітних цілей потребує достовірної інформаційної бази про сталу діяльність компаній, щоб підтримати ринкову дисципліну та запобігти практикам «зеленого відмивання».

Саме тому Директива (ЄС) 2022/2464 2022 року про корпоративну звітність зі сталого розвитку [3] разом із Європейськими стандартами звітності зі сталого розвитку (ESRS), затвердженими Делегованим регламентом Комісії (ЄС) 2023/2772 [4] перетворили сталий розвиток із добровільної комунікаційної практики на юридично обов'язкову складову корпоративного звітування для 50 тис. компаній, у тому числі для тих, що мають дочірні підприємства або філії в ЄС [5]. Україна, як держава-кандидат на членство в ЄС та учасниця Угоди про асоціацію також робить конкретні кроки до запровадження обов'язкового звіту зі сталого розвитку на базі європейських вимог вже за результатами 2026 року [6].

Таким чином, положення CSRD та ESRS, формуючи парадигму звітування на основі подвійної суттєвості (коли компанія звітує і про вплив клімату на її прибуток, і про те, як сама компанія впливає на планету та суспільство), перетворюють бухгалтерський облік із суто монетарного вимірювання на комплексну систему фіксації фізичних, соціальних, екологічних і управлінських параметрів. Такий підхід вимагає від наукової спільноти переосмислення методології, термінології, інформаційних систем та аудиторських процедур, а від практиків – масштабних інвестицій в дані, IT-інфраструктуру та підвищення компетентностей персоналу. У цьому контексті імплементація європейських стандартів

CSRD/ESRS в Україні розглядається як невід'ємний елемент євроінтеграційної трансформації національної системи звітності зі сталого розвитку та формування інституційної основи її гармонізації з вимогами ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика нефінансової звітності, ESG-розкриття та звітування зі сталого розвитку є предметом активних наукових дискусій як у вітчизняній, так і в зарубіжній академічній спільноті. Дж. Беббінгтон та К. Ларрінага наголошують на принциповій різниці між «обліком для сталого розвитку» та «ESG-звітуванням», аргументуючи, що суто фінансово-орієнтована звітність не здатна охопити складність соціально-екологічних взаємозв'язків [6]. Дж. Беббінгтон і Дж. Унерман обстоюють тезу про потенціал бухгалтерських досліджень бути активним катализатором глобальних трансформацій [7]. І. М. Гарсія-Санчес довела найбільшу пояснювальну силу European Green Deal серед регуляторних ініціатив щодо обсягу й якості розкриттів екологічної інформації [8]. При цьому, К. Хереу-Моралес виявили концептуальні прогалини в European Green Deal щодо розуміння поняття «вуглецева нейтральність», кінцевого життєвого циклу відновлюваних джерел енергії [9]. К. Ліндгрєн запропонувала модель переходу від формального декларування подвійної суттєвості до інтегрованого управління результативністю, виявивши, що 67% з 76 досліджених європейських підприємств не виконують повного набору вимог ESRS [10].

Українські науковці послідовно розвивають проблематику нефінансової та ESG-звітності, екстраполюючи європейський досвід у вітчизняну практику. Колектив авторів – К. Безверхий, І. Парасій-Вергуненко, О. Юрченко та інші здійснили емпіричний аналіз практик аудиту звітності про сталий розвиток у країнах Азії [11] та для країн Європи [12], продемонструвавши перехід від відокремленої нефінансової звітності до консолідованих форматів річних та інтегрованих звітів.

У праці Чмут А. виконано порівняльний аналіз чотирьох ключових систем ESG-звітності (ESRS, IFRS S1/S2, GRI, SASB) та обґрунтовано доцільність обрання саме європейського підходу для українських емітентів з огляду на євроінтеграційні зобов'язання [13]. Питання прозорості, інтегрованої звітності та її ролі у сталому розвитку обліку проаналізовано у працях Р. Костирко та Т. Ліснич [14], а історичний генезис інтегрованої звітності – у статті І. Серпенінової [15].

Метою статті є комплексний теоретико-аналітичний розгляд Директиви CSRD та стандартів ESRS як інструментарію корпоративної прозорості в межах European Green Deal, зокрема: розкриття сутності, цілей, завдань, нормативної бази, можливостей і недоліків зазначених інструментів.

Виклад основного матеріалу. European Green Deal – це комплексна стратегія трансформації економіки ЄС у напрямі кліматичної нейтральності та ресурсної ефективності. Вона визначає сім ключових напрямів: клімат, чиста енергія, циркулярна економіка, стале будівництво, стала мобільність, біорізноманіття, стале сільське господарство та «нуль» забруднення. Закріплення цих цілей у Регламенті (ЄС) 2021/1119, відомому як Європейський кліматичний закон, надало їм юридично обов'язкового характеру: до 2030 р. ЄС має скоротити чисті викиди парникових газів на щонайменше 55 % порівняно з 1990 р., до 2040 р. – на 90 %, а до 2050 р. – досягти нетто-нульових викидів [2]. European Green Deal спирається на постулат, що інформаційна асиметрія між компаніями та інвесторами щодо нефінансових ризиків є однією з ключових перешкод сталого фінансування. Європейський центральний банк у звіті 2025 р. [16] зазначає, що відсутність стандартизованих, перевірених і зіставних даних спричиняє неефективні вкладення капіталу, посилює системні кліматичні ризики та обмежує здатність регуляторів адекватно оцінювати фінансову стабільність. Саме тому CSRD/ESRS перетворюють абстрактні екологічні цілі на конкретні, цифрові дані, які можна виміряти, порівняти та перевірити.

Успіх європейського зеленого курсу залежить від привабливості для інвесторів вкладень у компанії, що підтримують екологічні проекти. Для цього ЄС пропонує орієнтуватись на базові інструменти інформаційної прозорості: Регламент Таксономії ЄС (Regulation (EU) 2020/852), Регламент про розкриття інформації у сфері сталих фінансів (SFDR, Regulation (EU) 2019/2088) та Директиву CSRD з пов'язаними стандартами ESRS. Як зазначають професори Дж. Беббінгтон і Дж. Унерман, за такої системи звітність перетворюється на реальний інструмент, який визначає ринкову вартість компанії та її привабливість для капіталу. Без цих даних інвестори просто не зможуть відрізнити справді екологічний бізнес від ризикованих активів [7].

Історичним попередником прийняття Директиви CSRD (ЄС) 2022/2464 про корпоративну звітність зі сталого розвитку [3] була Директива NFRD (ЄС) 2014/95 щодо розкриття нефінансової інформації, яка зобов'язала великих суб'єктів суспільного інтересу з понад 500 працівниками розкривати нефінансові дані. Однак, практика його застосування виявила суттєві недоліки через фрагментність та описовий характер інформації, низьку зіставність даних без обов'язкового підтвердження зовнішнім аудитом [14, с. 136]. Для усунення цих прогалин Європейська комісія у 2021 році ініціювала реформу, що завершилася ухваленням Директиви CSRD з її подальшою транспозицією в національні законодавства країн ЄС. Головними новаціями CSRD, яка інтегрує звіт зі сталого розвитку безпосередньо до звіту

з управління, стало суттєве розширення кола підзвітних компаній, запровадження обов'язкових стандартів ESRS, цифрового маркування Inline XBRL та обов'язкового зовнішнього підтвердження даних [3].

Директива CSRD впроваджує поетапний перехід від аудиту звітності з надання обмеженої впевненості до більш суворої обґрунтованої впевненості щодо її достовірності за новим Міжнародним стандартом ISSA 5000, який набуває чинності для звітних періодів з 15 грудня 2026 року.

Делегованим регламентом Комісії (ЄС) 2023/2772 затверджено перший набір із дванадцяти стандартів ESRS, структуровані на наскрізні (ESRS 1 та 2) та тематичні блоки E, S, G [4] (табл. 1). Цей комплексний інструментарій містить понад 1100 контрольних точок, вимагаючи, зокрема, глибокого моделювання кліматичних ризиків за ESRS E1 та детального розкриття індикаторів людського капіталу за ESRS S1 [17]. Основою нової методології є концепція звітування в межах ланцюга створення вартості, яку Європейська консультативна група з фінансової звітності інтегрувала в таксономію XBRL.

Таблиця 1

Склад та призначення стандартів сталого розвитку

Код стандарту	Назва стандарту	Призначення та фокус розкриття інформації
Наскрізні стандарти, що задають методологічну рамку і обов'язкові для всіх компаній		
ESRS 1	Загальні вимоги	Встановлює базові принципи підготовки звітності: концепцію подвійної суттєвості, структуру ланцюга створення вартості та правила представлення інформації.
ESRS 2	Загальні розкриття інформації	Обов'язковий стандарт, що вимагає надання інформації про систему корпоративного управління, стратегію бізнесу, управління ризиками, а також про метрики й цілі компанії.
Тематичні стандарти: екологічний блок		
ESRS E1	Зміна клімату	Вимагає розкриття планів переходу до кліматичної нейтральності, обсягу викидів парникових газів (Score 1, 2, 3), фінансових ризиків, пов'язаних із кліматом.
ESRS E2	Забруднення	Оцінка впливу компанії на забруднення повітря, води, ґрунту, використання та виробництво небезпечних хімічних речовин.
ESRS E3	Водні та морські ресурси	Розкриття обсягу споживання води, управління водними ресурсами та впливу діяльності підприємства на морські екосистеми.
ESRS E4	Біорізноманіття та екосистеми	Аналіз залежності компанії від природи, її вплив на втрату біорізноманіття, трансформацію природного середовища та захист екосистем.
ESRS E5	Циркулярна економіка	Звітність щодо управління відходами, переходу до циклічних моделей бізнесу (рециклінг, повторне використання) та ефективності споживання первинної сировини.
Тематичні стандарти: соціальний блок		
ESRS S1	Власний персонал	Аудит людського капіталу: умови праці, рівна оплата праці чоловіків та жінок, охорона праці, соціальний діалог та різноманітність
ESRS S2	Працівники у ланцюзі вартості	Оцінка впливу компанії на дотримання прав людини, гідні умови праці та безпеку працівників, підрядників і постачальників.
ESRS S3	Зачеплені спільноти	Розкриття інформації про взаємодію з місцевими громадами, корінними народами та мінімізацію негативного соціально-економічного впливу в регіонах присутності.
ESRS S4	Споживачі та користувачі	Звітність про безпеку продукції, захист персональних даних споживачів, доступність товарів і послуг, маркетингову етику.
Тематичні стандарти: управлінський блок		
ESRS G1	Ділова поведінка	Оцінка корпоративної культури, антикорупційних заходів, захисту викривачів, політичного впливу та практик взаємодії з постачальниками.

Джерело: складено авторами за даними [4]

ESRS ґрунтуються на концепції подвійної суттєвості, яка вимагає від компаній паритетного розкриття як зовнішнього впливу бізнесу на соціум і довкілля, так і зворотного фінансового ефекту

факторів сталого розвитку на саме підприємство. Такий європейський підхід є принциповою антитезою до американо-британської моделі IFRS S1/S2 ISSB, яка фокусується виключно на фінансовій суттєвості для інвесторів. Впровадження цієї концепції передбачає покрокову ідентифікацію точок взаємодії, залучення стейкхолдерів та оцінку впливів, ризиків і можливостей – IROs за шкалами значущості й імовірності, деталізовану в настанові Європейської консультативної групи з фінансової звітності (рис.1).

Рис. 1. Структура IROs за ESRS 1 «Загальні вимоги»
Джерело: сформовано авторами за даними [4]

Грунтуючись на емпіричних результатах досліджень, К. Ліндгрєн відзначає суттєву варіативність підходів, ризик формального впровадження регуляцій та незадовільну якість і зіставність нефінансових даних [10]. В PwC підтверджують наявність серйозних практичних викликів: 55% респондентів вважають найбільш проблемним аспектом якість і зіставність даних, а 44% – відсутність єдиного стандартизованого формату [5].

Європейською консультативною групою з фінансової звітності виокремлено чотири ключові зони, які викликають найбільше труднощів у компаній під час впровадження нових вимог:

- оцінка суттєвості;
- інтеграція ланцюга створення вартості;
- аналіз пропусків точок даних;
- організаційний формат ESG-звітування [18].

Особливу увагу дослідники приділили трансформації систем корпоративного управління, де наразі спостерігається значна розбіжність у підходах. Зокрема, лише 38% опитаних підприємств створили окремий спеціалізований комітет ради директорів із питань сталого розвитку, тоді як більшість розмила цю відповідальність між традиційними комітетами з аудиту та винагороди, а функції офісу звітності зі сталого розвитку у 60% випадків інтегруються безпосередньо з функцією фінансової звітності [18]. Такий розподіл віддзеркалює стійкий глибокий взаємозв'язок між традиційним фінансовим обліком та показниками сталого розвитку.

Незважаючи на критику, впровадження CSRD/ESRS відкриває низку довгострокових стратегічних можливостей для європейського ринку та корпоративного сектору. Обов'язковий характер і цифрова стандартизація звітування у форматі Inline XBRL істотно дисциплінують ринок, знижуючи транзакційні витрати інвесторів і створюючи дата-базис для застосування інструментів штучного інтелекту в ESG-аналітиці. Концепція подвійної суттєвості розширює інформаційне поле менеджменту, дозволяючи інтегрувати нефінансові ризики у стратегічне планування та сучасні системи управління. Перехід до обов'язкового зовнішнього підтвердження нефінансових звітів формує масштабний попит на нові професійні компетенції, стимулюючи якісну трансформацію аудиторського ринку та програм підготовки фахівців з аудиту. Досліджуючи специфіку європейського простору, Безверхий К., Парасій-Вергуненко І., Пилипенко О., Юрченко О. обґрунтовують, що інституціоналізація аудиту звітності про

сталий розвиток в ЄС стикається з високими вимогами до стандартизації процедур верифікації, де ключовим викликом для аудиторської професії є забезпечення належної якості доказової бази в умовах переходу до обов'язкового незалежного підтвердження [2, с. 82].

Серед недоліків CSRD/ESRS – надмірний обсяг вимог, через який звіти перетворюються на перевантажені технічні документи, де ключові висновки розчиняються в масиві деталей. Спроба регулятора нівелювати цей тиск за допомогою спрощених пакетів утворює новий парадокс – гострий дефіцит зіставності даних між різними категоріями компаній.

Крім того, реформа повністю не вирішує проблему «зеленого відмивання». Компанії рідко використовують точні наукові методи оцінки всього життєвого циклу продукції, натомість вони часто заявляють про свою «зеленість», формально виконуючи вимоги. Х. Хереу-Моралес, Х. Сегалас, Х. Турон підтверджують, що «системний аналіз екологічної складової Європейського зеленого курсу доводить наявність структурних недоліків у публічному плануванні ЄС, де пріоритет економічного зростання все ще домінує над реальними завданнями сталого розвитку» [9]. Як наслідок, колосальні фінансові витрати європейських компаній на підготовку нефінансової звітності виявляються неефективними, що суттєво послаблює їхню конкурентоспроможність на світовому ринку порівняно з американськими та азійськими гравцями.

Для України інтеграція стандартів CSRD та ESRS є стратегічним фундаментом для повоєнного відновлення на засадах «зеленого зростання» Запровадження прозорої європейської нефінансової звітності відкриє вітчизняному бізнесу, зокрема критично важливому агросектору, прямий доступ до капіталу міжнародних фінансових інституцій та дозволить безперешкодно інтегруватися у глобальні ланцюги створення вартості [13]. Водночас, успішна реалізація цієї реформи в умовах війни потребує подолання глибоких методологічних викликів, браку ESG-кадрів та дефіциту якісних даних.

З метою нівелювання зазначених проблем та імплементації європейських підходів Кабінетом Міністрів України було затверджено «Стратегію запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» [19]. Проведений аналіз її положень дозволив структурувати ключові напрями реформи та виокремити основні елементи механізму впровадження ESRS-звітності в Україні (табл. 2).

Таблиця 2

Стратегія запровадження звітності зі сталого розвитку в Україні

Складові стратегії	Механізми впровадження
Стратегічні цілі	- нормативно-методологічна уніфікація: запровадження обов'язкового складання, подання та оприлюднення звітності зі сталого розвитку відповідно до європейських стандартів ESRS; - інституціоналізація аудиту: створення системи незалежного аудиту (надання впевненості) щодо ESRS-звітності та державного контролю якості аудиторських послуг.
Очікувані результати	- забезпечення ринкової прозорості: отримання партнерами, інвесторами та клієнтами верифікованої інформації для оцінки ризиків у сфері сталого розвитку; - трансформація бізнес-середовища: залучення капіталу для 100 підприємств, що становлять суспільний інтерес та збільшення на 50% частки українських компаній на міжнародних ринках капіталу; - інформаційне забезпечення державних органів: доступ органів влади до даних підприємств для моніторингу екологічних, енергетичних та суспільних тенденцій.
Механізми впровадження	- корпоративне забезпечення: застосування стандартів ESRS, розробка порядку оприлюднення звітів та запровадження єдиного електронного формату; - аудиторське забезпечення: запровадження стандартів надання впевненості та удосконалення вимог до якості аудиторських послуг; - інформаційне забезпечення: консультаційна підтримка підприємств з боку державних органів та організація підготовки (підвищення кваліфікації) фахівців.
Етапи реалізації	- завершений період (2024–2025 роки): було створено міжвідомчі робочі групи, налагоджено інституційні взаємодії та сформовано нормативно-правові бази звітування й аудиту; - поточний період (2026–2030 роки): розробка методичних рекомендацій за стандартами ESRS, створення цифрової платформи для електронних звітів, запуск національної програми підготовки кадрів та початок проведення аудиту (надання впевненості).

Джерело: складено авторами за даними [19]

Отже, «Стратегія запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» [19] є ключовим інституційним інструментом адаптації національної системи до європейських стандартів ESRS, який формує нормативно-правове підґрунтя для її подальшої євроінтеграційної трансформації. Практична реалізація цього підходу спрямована на формування прозорого інформаційного середовища, підвищення інвестиційної привабливості національної економіки та інтеграцію українських суб'єктів господарювання у європейські та глобальні ринки капіталу.

Висновки. Директива CSRD та стандарти ESRS формують нормативну основу та механізм системного переходу від оціночного екологічного декларування до жорсткого юридичного обов'язку. Їх головною інновацією є парадигма подвійної суттєвості та рамка IROs, які вирівняли фінансові та нефінансові показники діяльності компаній. Запровадження єдиного цифрового формату звітування Inline XBRL та перехід до обов'язкового аудиту за стандартом ISSA 5000 створюють надійну, захищену від «зеленого відмивання» базу даних, яка трансформує абстрактні цілі European Green Deal у чіткі інструменти ринкової дисципліни та розподілу капіталу.

Практична імплементація стандартів ESRS виявила серйозні структурні суперечності через надмірний обсяг запроваджених вимог. Значна варіативність практичних підходів, ризику формального виконання вимог та висока вартість розгортання систем обліку створюють асиметричний тиск на конкурентоспроможність європейського бізнесу порівняно з американським чи азійським.

Для України впровадження CSRD/ESRS відкриває шлях для залучення масштабного повоєнного фінансування від міжнародних інституцій та безперешкодного включення вітчизняних підприємств у європейську економіку. У цьому контексті затверджена «Стратегія запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» формує інституційну та нормативну основу для практичної імплементації європейських стандартів ESRS у національну практику. Проте успіх реформи прямо залежить від подолання кадрового дефіциту в сфері ESG-аудиту, модернізації IT-інфраструктури обліку та налагодження технічної співпраці з EFRAG для врахування воєнної специфіки вітчизняної економіки.

Література

1. European Commission. The European Green Deal. Communication from the Commission COM(2019) 640 final. Brussels, 11.12.2019.
2. Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality (European Climate Law). *Official Journal of the European Union*. 2021. L 243, 9.7.2021.
3. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. *Official Journal of the European Union*. 2022. L 322, 16.12.2022.
4. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. *Official Journal of the European Union*. 2023. L, 22.12.2023.
5. PwC. The promise and reality of CSRD reporting — Global CSRD Survey 2024. URL: <https://www.pwc.nl/en/insights-and-publications/themes/sustainability/global-csrd-survey-2024.html> (дата звернення: 07.04.2026).
6. Bebbington J., Larrinaga C. Accounting and sustainable development: An exploration. *Accounting, Organizations and Society*. 2014. Vol. 39, No. 6. P. 395–413.
7. Bebbington J., Unerman J. Achieving the United Nations Sustainable Development Goals: An enabling role for accounting research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 2018. Vol. 31, No. 1. P. 2–24.
8. García-Sánchez I. M. et al. How does the European Green Deal affect the disclosure of environmental information? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2023. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/csr.2514> (дата звернення: 07.04.2026).
9. Hereu-Morales J., Segalàs J., Turon X. The European (Green?) Deal: a systematic analysis of environmental sustainability. *Sustainable Development*. 2024. Vol. 32, No. 1. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/sd.2671> (дата звернення: 07.04.2026).
10. Lindgren C. et al. From Double Materiality to Performance: Conceptualizing Reporting Under the European Sustainability Reporting Standards. *Business Strategy and the Environment*. 2025. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bse.70714> (дата звернення: 07.04.2026).
11. Детермінанти аудиту звітності про сталий розвиток: емпіричний аналіз практик у країнах Азії / К. В. Безверхий та ін. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Т. 5, № 64. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4885> (дата звернення: 07.04.2026).
12. Особливості аудиту звітності про сталий розвиток: емпіричний досвід країн Європейського Союзу / К. В. Безверхий та ін. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. № 3 (62). С. 79–94. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4735>.
13. Чмут А. В. CSRD як інструмент стійкого відновлення України: перспективи впровадження стандартів ESG-звітності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2024. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/896> (дата звернення: 07.04.2026).

14. Серпенінова І. М. Історичний генезис інтегрованої звітності. *Вісник Економіки*. 2024. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1336> (дата звернення: 07.04.2026).
15. Костирко Р. О., Лісничка Т. В. Інтегрована звітність – інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2012. № 24 (1). С. 189–195.
16. European Central Bank. Opinion of the European Central Bank of 8 May 2025 on a proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on corporate sustainability reporting (CON/2025/10). *Official Journal of the European Union*. 2025. URL: <https://www.ecb.europa.eu> (дата звернення: 07.04.2026).
17. EFRAG. Press release: EFRAG Shares Revised ESRS Exposure Drafts and Launches 60-Day Public Consultation. 31.07.2025; Draft Simplified ESRS, 03.12.2025. URL: <https://www.efrag.org/en/draft-simplified-esrs> (дата звернення: 07.04.2026).
18. EFRAG. Study: State of play as of Q2 2024 — Implementation of European Sustainability Reporting Standards (ESRS): Initial Practices from Selected Companies. 2024. URL: <https://www.efrag.org/en/news-and-calendar/news/efrag-releases-study-on-early-implementation-of-esrs> (дата звернення: 07.04.2026).
19. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовт. 2024 р. № 1015-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-p#Text> (дата звернення: 08.04.2026).

References

1. European Commission. The European Green Deal. Communication from the Commission COM(2019) 640 final. Brussels, 11.12.2019.
2. Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality (European Climate Law). *Official Journal of the European Union*. 2021. L 243, 9.7.2021.
3. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. *Official Journal of the European Union*. 2022. L 322, 16.12.2022.
4. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. *Official Journal of the European Union*. 2023. L, 22.12.2023.
5. PwC. The promise and reality of CSRD reporting — Global CSRD Survey 2024. URL: <https://www.pwc.nl/en/insights-and-publications/themes/sustainability/global-csrd-survey-2024.html> (accessed: 07.04.2026).
6. Bebbington J., Larrinaga C. Accounting and sustainable development: An exploration. *Accounting, Organizations and Society*. 2014. Vol. 39, No. 6. P. 395–413.
7. Bebbington J., Unerman J. Achieving the United Nations Sustainable Development Goals: An enabling role for accounting research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 2018. Vol. 31, No. 1. P. 2–24.
8. García-Sánchez I. M. et al. How does the European Green Deal affect the disclosure of environmental information? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2023. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/csr.2514> (accessed: 07.04.2026).
9. Hereu-Morales J., Segalàs J., Turon X. The European (Green?) Deal: a systematic analysis of environmental sustainability. *Sustainable Development*. 2024. Vol. 32, No. 1. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/sd.2671> (accessed: 07.04.2026).
10. Lindgren C. et al. From Double Materiality to Performance: Conceptualizing Reporting Under the European Sustainability Reporting Standards. *Business Strategy and the Environment*. 2025. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/bse.70714> (accessed: 07.04.2026).
11. Bezverkhyi K. V., Parasii-Verhunencko I. M., Yurchenko O. S., Hryhorevska O. M., Nesenjuk V. M., Nehodenko V. M. Determinanty audytu zvitnosti pro stalyi rozvytok: empiychnyi analiz praktyk u krainakh Azii [Determinants of sustainability reporting audit: an empirical analysis of practices in Asian countries]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 5, No. 64. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4885> (accessed: 07.04.2026). [in Ukrainian].
12. Bezverkhyi K., Parasii-Verhunencko I., Pylypenko O., Yurchenko O., Matiukha M., Poddubna N. Osoblyvosti audytu zvitnosti pro stalyi rozvytok: empiychnyi dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu [Features of sustainability reporting audit: empirical experience of the European Union countries]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. No. 3 (62). P. 79–94. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4735>. [in Ukrainian].

13. Chmut A. V. CSRD yak instrument stiikoho vidnovlennia Ukrainy: perspektyvy vprovadzhennia standartiv ESG-zvitnosti [CSRD as a tool for sustainable recovery of Ukraine: prospects for implementing ESG reporting standards]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Serii: Ekonomichni nauky. 2024. URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/896> (accessed: 07.04.2026). [in Ukrainian].
14. Serpeninova I. M. Istorychnyi henezys intehrovanoi zvitnosti [Historical genesis of integrated reporting]. *Visnyk Ekonomiky*. 2024. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1336> (accessed: 07.04.2026). [in Ukrainian].
15. Kostyrko R. O., Lisnycha T. V. Intehrovana zvitnist – instrument zabezpechennia staloho rozvytku suspilstva [Integrated reporting as a tool for ensuring sustainable development of society]. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo*. 2012. No. 24 (1). P. 189–195. [in Ukrainian].
16. European Central Bank. Opinion of the European Central Bank of 8 May 2025 on a proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on corporate sustainability reporting (CON/2025/10). *Official Journal of the European Union*. 2025. URL: <https://www.ecb.europa.eu> (accessed: 07.04.2026).
17. EFRAG. Press release: EFRAG Shares Revised ESRS Exposure Drafts and Launches 60-Day Public Consultation. 31.07.2025; Draft Simplified ESRS, 03.12.2025. URL: <https://www.efrag.org/en/draft-simplified-esrs> (accessed: 07.04.2026).
18. EFRAG. Study: State of play as of Q2 2024 — Implementation of European Sustainability Reporting Standards (ESRS): Initial Practices from Selected Companies. 2024. URL: <https://www.efrag.org/en/news-and-calendar/news/efrag-releases-study-on-early-implementation-of-esrs> (accessed: 07.04.2026).
19. Cabinet of Ministers of Ukraine. On Approval of the Strategy for the Introduction of Sustainability Reporting by Enterprises: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 18, 2024 No. 1015-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-p#Text> (accessed: 08.04.2026).

Отримано: 09.04.2026

Прийнято до публікації: 10.05.2026

Опубліковано: 15.05.2026